

**Crna Gora
Vlada Crne Gore
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
UPRAVA POLICIJE
SEKTOR POLICIJE OPŠTE NADLEŽNOSTI
Odsjek za javni red i mir**

IZVJEŠTAJ

o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima,

za 2023.godinu

Podgorica, _____ 2024. godine

Sadržaj.....	1
Uvod.....	7
1. FAKTORI KOJI SU UTICALI NA BEZBJEDNOST DRUMSKOG SAOBRAĆAJA	
 U 2023.GODINI.....	3
1.1. Povećan broj prvi put registrovanih vozila.....	3
1.2. Povećan broj novih vozača-vozača početnika	4
1.3. Povećan intenzitet saobraćaja i ograničena protočnost saobraćajnica.....	4
1.4. Indikatori bezbjednosti saobraćaja.....	5
2. SAOBRAĆAJNE NEZGODE I NJIHOVE POSLEDICE.....	10
2.1. Podjela saobraćajnih nezgoda u odnosu na posledice.....	10
2.2. Saobraćajne nezgode sa poginulim licima.....	11
2.3. Saobraćajne nezgode sa povrijeđenim licima.....	14
3. AKTIVNOSTI SLUŽBENIKA SAOBRAĆAJNE POLICIJE.....	15
3.1. Statistički pokazatelji.....	15
4. REALIZOVANJE PREVENTIVNIH AKTIVNOSTI.....	18
4.1. Operativne akcije.....	18
4.2. Medijske aktivnosti.....	25
4.3. Preventivne kampanje.....	19
5. STANICE ZA TEHNIČKI PREGLED VOZILA.....	20
5.1. Izdavanje odobrenja za rad stanica za tehnički pregled vozila.....	20
5.2. Izdavanje Licenci za kontrolora za obavljanje poslova tehničkog pregleda vozila.....	20
5.3. Inspekcijski nadzor nad radom stanica za tehnički pregled vozila.....	20
5.4. Izrečene sankcije.....	21
6. OSTALE AKTIVNOSTI.....	22
6.1 Obuka i osposobljavanje.....	22
6.2 Vanredni transport.....	22
6.3 Aktivnosti Odsjeka za sprovođenje prinudne naplate.....	22
7. KADROVSKI I LOGISTIČKI PROBLEMI.....	23
8. ZAKLJUČAK, SA OCJENOM STANJA.....	25
9. PRIJEDLOG MJERA.....	27

Uvod

Članom 314 stav 4 Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima („Službeni list“CG,br.33/12,58/14,14/17 i 66/19) propisano je, da Vlada Crne Gore podnosi Skupštini Crne Gore Izvještaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima, najmanje jednom godišnje, najkasnije do 31 marta tekuće godine, za prethodnu godinu.

Na osnovu navedenog, Uprava policije je sačinila Izvještaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima za 2023.godinu.

Izvještaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima, za 2023.godinu sadrži:

- **U prvom poglavlju** obrađeni su faktori koji su uticali na bezbjednost saobraćaja u 2023.godini;
- **U drugom poglavlju** izvještaja, izvršena je analiza saobraćajnih nezgoda i njihovih posledica za 2023.godinu, sa uporednim podacima za 2022.godinu;
- **U trećem poglavlju** izvještaja, prikazane su aktivnosti službenika saobraćajne policije, kao i analiza registrovanih prekršaja po broju i strukturi, tokom 2023.godine;
- **U četvrtom poglavlju** izvještaja, prikazane su preventivne aktivnosti saobraćajne policije;
- **U petom poglavlju** izvještaja prikazane su aktivnosti saobraćajne policije, vezane za rad stanica za tehnički pregled vozila;
- **U šestom poglavlju** izvještaja prikazane su aktivnosti saobraćajne policije iz oblasti obuke i osposobljavanja, obezbjeđenja vanrednih transporta i sprovođenja prinudne naplate;
- **U sedmom poglavlju** izvještaja iznešeni su kadrovski i logistički problemi;
- **U osmom poglavlju** izvještaja je, zaključak, sa ocjenom stanja;
- **U devetom poglavlju** izvještaja, iznijet je prijedlog mjera, za unapređenje postojećeg stanja.

1. FAKTORI KOJI SU UTICALI NA BEZBJEDNOST DRUMSKOG SAOBRAĆAJA U 2023.GODINI

Na stanje i bezbjednost saobraćaja u 2023.godini u Crnoj Gori između ostalog uticali su i sledeći faktori: povećan broj registrovanih vozila koja učestvuju u saobraćaju, povećan priliv novih vozača-vozača početnika, pojačan intenzitet saobraćaja i ograničena protočnost saobraćajnica, negativni indikatori bezbjednosti saobraćaja i sl.

1.1 Povećan broj prvi put registrovanih vozila

Na bezbjednost drumskog saobraćaja u 2023.godini uticao je i značajan priliv novoregistrovanih vozila, što je dodatno opteretilo inače nedovoljno razvijenu putnu mrežu i saobraćajnu infrastrukturu, pogotovo u većim gradskim sredinama.

U toku 2023.godine u Crnoj Gori, prvi put je registrovano 31.277 (21.941) motornih i priključnih vozila od čega:

- motocikala 2.105 (1.277),
- putničkih automobila 25.304 (17.685),
- autobusa 107 (68),
- teretnih vozila 1.902 (1.419),
- specijalnih i radnih vozila 432 (316),
- vučnih vozila 226 (237),
- priključnih vozila 770 (604),
- traktora 429 (334).

Najviše je po prvi put registrovano motornih i priključnih vozila u 2023. godini u Podgorici 10.373 (7.746), a zatim u Nikšiću 2.914 (2.044), u Baru 2.443 (1.676), Budvi 2.281(1282), Bijelom Polju 1.571 (1.141) itd.

Broj registrovanih motornih i priključnih vozila u Crnoj Gori, zaključno sa 31.12.2023.godine je iznosio 285.273 vozila (u 2022.godini je bilo 265.464 vozila) od čega:

- motocikala 8.913 (7.095),
- putničkih automobila 242.631 (226.686),
- kombija 274 (341),
- autobusa 1.380 (1.313),
- teretnih vozila 20.470 (19.237),
- specijalnih i radnih vozila 4896 (4670),
- vučnih vozila 2.103 (2.002),
- priključnih vozila 4.100 (3.722),
- traktora 506 (398).

Najveći broj registrovanih vozila je u Podgorici 90.799 (85.995), u Nikšiću 26.746 (25.060), Baru 24.015 (21.992), Budvi 16.749 (14.385), Herceg Novom 16.423 (15.144), Kotoru 13.409 (12.440), Bijelom Polju 13.175 (12.378) itd.

1.2 Povećan broj novih vozača - vozača početnika

U Crnoj Gori je u 2023.godini vozački ispit polagao sledeći broj kandidata po kategorijama :

- A kategorija – 1389 kandidata;
- B kategorija – 17286 kandidata;
- C kategorija – 1017 kandidata;
- D kategorija – 234 kandidata;
- E kategorija – 392 kandidata.

Ukupan broj kandidata koji su prijavili polaganje vozačkog ispita za sve kategorije vozila u Crnoj Gori je 20259, što je za 2318 kandidata više u odnosu na 2022.godinu.

Teorijski dio ispita (testove) je polagalo 16705 kandidata, od čega je uspješno položilo 8746 kandidata ili 52%. U odnosu na prethodnu godinu, broj kandidata koji je polagao teorijski dio ispita je manji za oko 500 kandidata. Prolaznost kandidata na teorijskom dijelu ispita je u 2023.godini smanjena sa 65% (u 2022.godini) na 52%.

Broj kandidata koji su položili praktični dio ispita, a samim tim i ispit u cjelosti, je 10.000 ili 49% od prijavljenih za polaganje, dok je prethodne 2022.godine procenat uspješno položenog vozačkog ispita iznosio 61%.

Prilikom polaganja vozačkog ispita u 2023.godini prisutan je pad prolaznosti, kako na teorijskom tako i na praktičnom dijelu ispita. Glavni razlog za takav trend leži u činjenici da je došlo do promjene testova za polaganje teorijskog dijela vozačkog ispita i to poslije više godina, kao i da je u toku 2023.godine značajno povećano trajanje praktičnog dijela ispita za sve kategorije motornih vozila.

Ove promjene su imale za cilj podizanje kvaliteta obuke i polaganja vozačkog ispita, kao i usklađivanje naših propisa koji regulišu oblast obuke za vozača i polaganje vozačkog ispita sa direktivama Evropske unije.

1.3 Povećan intenzitet saobraćaja i ograničena protočnost saobraćajnica

Pored činjenice da u Crnoj Gori u saobraćaju svakodnevno cirkuliše više od 285.000 vozila koja su registrovana u Crnoj Gori, i u toku 2023.godine bila je prisutna tendencija porasta broja vozila koja iz drugih država dolaze u Crnu Goru. Najveći broj vozila sa stranih registarskih područja u Crnu Goru dolazio je u toku ljetnjih mjeseci. Broj vozila koja su bila u tranzitu, kao i prethodnih godina, je bio prilično uravnotežen u toku godine, dok su priliv vozila u toku turističke sezone karakterisali turistički talasi, što je za posledicu imalo pojačan intenzitet saobraćaja, što je pruzrokovalo usporeno i otežano odvijanje saobraćaja.

U toku 2023.godine na našim graničnim prelazima registrovan je prelazak 6.666.522 vozila, što je za 19,0% više nego u prethodnoj 2022.godini, kada je registrovan prelazak 5.614.568 vozila.

Najveći promet vozila i lica registrovan je na graničnim prelazima Sukobin, Dobrakovo, Debeli Brijeg, Božaj i Sitnica.

Većina saobraćajnica u Crnoj Gori koje su izgrađivane u drugoj polovini 20. i početkom 21. vijeka ne zadovoljavaju sadašnje potrebe i zahtjeve modernog saobraćaja, niti su kao takve predviđene i projektovane da prime i opsluže broj i vrste vozila koji je svakodnevno u upotrebi u Crnoj Gori. Već duže vrijeme prisutna je stalna tendencija porasta broja vozila koja se kreću Crnogorskim putevima.

Povećane saobraćajne gužve, pa čak i povremeni "saobraćajni kolapsi" osim na magistralnim putevima karakteristični su i za gradove i to u prvom redu za Podgoricu i Nikšić tokom cijele godine i to pogotovo u saobraćajnim špicevima. Osim saobraćajnih gužvi, u posljednje vrijeme sve veći problem predstavlja nedostatak mjesta za parkiranje vozila što je naročito karakteristično za veće urbane sredine i turistička mjesta, pogotovo u toku turističkih sezona.

Saobraćajne gužve i nepregledne kolone vozila su i prošle godine bile karakteristika svih primorskih gradova i magistralnih puteva koji vode ka njima za vrijeme turističke sezone, naročito u vrijeme kad su smjene turista, kad turisti idu ili se vraćaju sa plaža, kao i u vrijeme održavanja raznih kulturno-zabavnih i sportskih manifestacija.

Pristupi zimskim ski centrima Kolašin 1450 i Kolašin 1600 bili su zbog neadekvatnih saobraćajnica i nedostatka potrebnog broja parking mjesta, pogotovo u dane vikenda, veoma otežani pa čak i onemogućeni.

Saobraćajne gužve su bile prisutne i na pojedinim djelovima relativno novih i savremenih saobraćajnica, prvenstveno na pristupnim putevima autoputu i naplatnim rampama kako autoputu "Princeza Ksenija" tako i tunelu "Sozina".

Poseban problem predstavljale su i saobraćajne gužve i veliko zadržavanje putnika i turista u toku ljetnje turističke sezone na graničnim prelazima prilikom ulaska i izlaska iz Crne Gore.

1.4 Indikatori bezbjednosti saobraćaja

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je obezbjedilo izradu Studije mjerenja indikatora performansi bezbjednosti saobraćaja na putevima Crne Gore u 2023.godini.

Indikatori performansi bezbjednosti saobraćaja su u visokoj korelativnoj vezi sa saobraćajnim nezgodama i njihovim posledicama.

Mjerenje indikatora je izvršeno u periodu od 21.10.2023.god. do 04.11.2023.godine. Istraživanjem je obuhvaćeno snimanje indikatora na teritorijama 11 opština u Crnoj Gori i to: Berane, Bijelo Polje, Budva, Cetinje, Herceg Novi, Kolašin, Kotor, Nikšić, Pljevlja, Podgorica i Tivat.

Na osnovu komparativne analize podataka zaključuje se da je u 2023.godini došlo do pogoršanja stanja bezbjednosti saobraćaja u odnosu na prethodnu 2022.godinu.

1.4.1 Indikatori u pogledu brze vožnje u 2023.godini

Na području teritorije Crne Gore, u 11 opština, realizovano je terensko istraživanje mjerenja brzine vozila na mjernim mjestima na putevima u naselju, van naselja i na novoizgrađenoj dionici auto-puta. Obim uzorka obuhvaćen mjerenjem brzina kretanja je 13.638 vozila.

Na području Crne Gore, više od polovine vozača kretalo se brzinom koja je veća od ograničenja brzine na posmatranoj dionici puta (58,2%), dok je njih 41,8% poštovalo ovo ograničenje. Prosječna izmjerena brzina vozila za sve gradove i opštine obuhvaćene istraživanjem iznosi 58,38 km/h. Prosječna vrijednost prekoračenja ograničenja brzine u Crnoj Gori iznosi 13,44 km/h. Najlošiji rezultati u pogledu izmjerenih brzina ostvareni su u Kolašinu (procenat prekoračenja 85,7%), Bijelom Polju (procenat prekoračenja 83,6%) i Pljevljima (procenat prekoračenja 81,1%), dok je najmanji procenat prekoračenja zabilježen u Tivtu (10,8%).

Ovim istraživanjem po prvi put je obuhvaćeno snimanje brzina kretanja vozila na novoizgrađenoj dionici auto-puta Smokovac-Mateševo. Ukupno je izmjerena brzina kretanja 806 vozila na auto-putu. Prosječna brzina kretanja iznosi 98 km/h, dok je najveća izmjerena brzina 165 km/h. Što se tiče procenta vozača koji su prekoračili ograničenje brzine koje na posmatranoj dionici od 100 km/h, on iznosi 43,5%.

1.4.2 Indikatori u pogledu upotrebe sigurnosnog pojasa

Upotreba sigurnosnog pojasa je mjerena na mjernim mjestima na putevima u naselju i van naselja. Tom prilikom evidentirano je ukupno 62.522 putnika u vozilima, od kojih je 23.935 (38,3%) koristilo sigurnosni pojas, a 38.587 (61,7%) nije koristilo. U opštinama Bijelo Polje, Rožaje, Tuzi, Ulcinj je zabilježena najmanja upotreba sigurnosnog pojasa. Najveća upotreba sigurnosnog pojasa je evidentirana u opštinama Bar, Budva, Kotor, Herceg Novi, Šavnik.

Kada se posmatraju svi vozači bez obzira na vrstu vozila kojima upravljaju, evidentirano je 34.788 vozača, od kojih 19.525 (56,1%) nije koristio sigurnosni pojas, dok 15.263 (43,9%) jeste. Najveći broj vozača koji su koristili sigurnosni pojas evidentirano je na Crnogorskom primorju (Opštine Bar, Budva, Herceg Novi, Kotor, Tivat) i u Šavniku. U opštinama na sjeveru Crne Gore (Bijelo Polje, Rožaje, Petnjica, Žabljak) i u Ulcinju je evidentiran najmanji broj vozača koji su koristili sigurnosni pojas.

Posmatrajući podatke o suvozačima (ukupno), evidentirano je 20.611 suvozača, od kojih 12.212 (59,2%) nije koristio sigurnosni pojas, dok 8.388 (40,8%) jeste. Opštine u kojima je evidentiran najmanji broj upotrebe sigurnosnog pojasa od strane suvozača su Bijelo Polje, Cetinje, Danilovgrad, Podgorica, Tuzi, Ulcinj. Najveći broj upotrebe sigurnosnog pojasa od strane suvozača, zabilježeno je u opštinama Andrijevića, Herceg Novi, Kotor, Šavnik, Žabljak.

Podaci upotrebe sigurnosnog pojasa od strane putnika u automobilu na zadnjem sjedištu (ukupno), ukazuju da je evidentiran 7.121 putnik, od kojih čak 6.849 (96,2%) nisu koristili sigurnosni pojas, dok 272 (3,8%) putnika jeste. Opštine u kojima je evidentirana najveća upotreba sigurnosnog pojasa su Bar i Tivat, u ostalim opštinama preko 90% putnika ne koristi sigurnosni pojas.

1.4.3 Indikatori u pogledu upotrebe zaštitnog sjedišta za djecu

Posmatrajući upotrebu dječijih sjedišta na nivou Crne Gore zabilježeno je ukupno 1.354 vozila koja posjeduju bezbjednosno sjedište, od kojih 1.038 (76,7%) nije opšte koristilo dječije sjedište ili nije korišćeno na način kako je to propisano, dok je kod 316 (23,3%) evidentirana pravilna upotreba dječijeg sjedišta. Za opštinu Kotor su zabilježeni najbolji rezultati upotrebe dječijih sjedišta 57,3% i to je ujedno i jedina opština u kojoj je veći procenat upotrebe od neupotrebe dječijih sjedišta. Opštine koje su pokazale najlošije rezultate, odnosno, najmanji procenat upotrebe dječijeg sjedišta su Mojkovac sa 97%, Plav sa 94,3% i Bar sa 92,5% nekorišćenja sigurnosnog sjedišta. Upotreba zaštitnih sjedišta i u ostalim opštinama nalazi se u kategoriji niskih vrijednosti i one se kreću od 61,5% - 88,6% nekorišćenja sigurnosnih pojaseva.

1.4.4 Indikatori u pogledu ometanja pažnje

Ukupno je evidentirano 15.975 vozača, od kojih je 1.500 (9,4%) koristilo uređaj za ometanje, u ovom slučaju mobilni telefon, dok 14.475 (90,6%) vozača nije koristilo isti. Najveći broj evidentiranih vozača koji su koristili uređaje za ometanje pažnje tokom upravljanja vozilom zabilježen je u opštinama Bijelo Polje, Kotor i Pljevlja, dok je najmanji broj evidentiran na teritoriji opštine Cetinje i Glavnog Grada Podgorice.

1.4.5 Indikatori u pogledu korišćenja kacige kod motociklista

Pošto je istraživanje sprovedeno u jesenjim mesecima, kada su vremenske prilike bile nepovoljne za upravljanje motociklima, nije se moglo doći do značajnijih podataka o upotrebi zaštitnih kaciga za sve gradove i opštine obuhvaćene istraživanjem. S toga su podaci koji se odnose na ovaj

indikator bezbjednosti saobraćaja prikupljeni samo za teritorije pet opština u Crnoj Gori (Berane, Budva, Kotor, Nikšić i Tivat).

Posmatrajući podatke o upotrebi zaštitnih sistema – kaciga, evidentirano je ukupno 376 vozača mopeda, odnosno motocikala, od kojih je 350 (93,1%) vozača koristilo zaštitne kacige, a 26 (6,9%) nije koristilo iste. Najveći procenat korišćenja ovih zaštitnih sistema zabilježen je u Beranama i Nikšiću, ali se zbog malog obima uzorka ne može uzeti kao relevantan .

1.4.6 Indikatori u pogledu ponašanja pješaka na signalisanim pješačkim prelazima-raskrsnicama

Od ukupno 11 opština i gradova obuhvaćenih ovim istraživanjem, samo 7 posjeduje svjetlosnu saobraćajnu signalizaciju – semafore, tako da u preostale 4 opštine (Berane, Pljevlja, Tivat i Kolašin) nije bilo moguće izvršiti mjerenje indikatora koji se odnosi na ponašanje pješaka na signalisanim pješačkim prelazima/raskrsnicama . U opštinama i gradovima koji poseduju ovu vrstu saobraćajne signalizacije, evidentirano je ukupno 6.903 pješaka koji su prelazak kolovoza izvršili na semaforizovanoj raskrsnici / pješačkom prelazu. Od ukupnog broja zabilježenih prelazaka, 1984 (28,7%) je realizivano dok je na semaforu bilo upaljeno crveno svjetlo, dok je 4.919 (71,3%) pješaka prelazak kolovoza sprovedo na propisan način. Pod ovim se podrazumeva svaki prelazak kolovoz koji je započet u trenutku kada je na semaforu za pješake bilo upaljeno zeleno svjetlo (dakle i situacije kada se nakon otpočinjanja prelaska svjetlo na semaforu promeni u crveno).

Opštine u kojima je zabilježen najveći broj nepropisnog prelaska kolovoza na semaforizovanim raskrsnicama/pješačkim prelazima su Cetinje (48,2%) i Herceg Novi (44,5%), dok je na teritoriji Glavnog Grada Podgorice (81,3%) i opštine Kotor (81,9%)evidentirano najviše prelazaka na propisan način, dok je na semaforu bilo upaljeno zeleno svjetlo .

1.4.7 Indikatori u pogledu ponašanja pješaka na nesignalisanim pješačkim prelazima-raskrsnicama

Prilikom evidentiranja prelazaka pješaka na pješačkom prelazu, zabilježeno je ukupno 10.900 prelazaka . Van pješačkog prelaza, prelazak je izvršilo 3.711 (34,0%) pješaka, dok je propisno prešlo kolovoz 7.189 (66,0%) pješaka. Na teritoriji Nikšića, Herceg Novog i Cetinja je evidentirano najviše nepropisnih prelazaka preko kolovoza, dok je u Budvi (11,4%) i Podgorici (13,9%)zabeleženo najmanje nepropisnih prelazaka.

Što se tiče ponašanja pješaka u saobraćaju, takođe je zabilježena i upotreba mobilnog telefona prilikom prelaska kolovoza na obilježenom pješačkom prelazu. Pod upotrebom mobilnog telefona ovde se misli na obavljanje telefonskog razgovora, držanje slušalica u ušima, kao i držanje telefona u rukama, tako da pešak ne obraća pažnju na saobraćajno okruženje u kome se nalazi, već gleda u mobilni telefon. Ukupno 648 (5,9%) pješaka je koristilo mobilni telefon prilikom prelaska kolovoza, dok preostalih 10.252 (94,1%) pješaka nije koristilo uređaje za ometanje pažnje. Najveći procenat pešaka koji koristi mobilni telefon zabeležen je u Budvi (10,5%).

1.4.8 Indikatori u pogledu zdravstvenog zbrinjavanja nakon saobraćajnih nezgoda

Kada su u pitanju indikatori zdravstvenih službi, koji se odnose na zdravstveno zbrinjavanje nakon saobraćajnih nezgoda, posmatrana su tri indikatora i to: vrijeme odziva hitnih službi, broj hitnih medicinskih službi i broj hitnih medicinskih službi na 10.000 stanovnika. Prosječno vrijeme odziva hitnih službi na području cijele Crne Gore je 0:10:57 minuta. Ako se posmatra vrijeme odziva hitnih službi po opštinama može se konstatovati da je, na osnovu priloženih rezultata, najduže vrijeme odziva u opštinama Berane (0:14:56 minuta), Žabljak (0:14:37 minuta), Rožaje (0:14:13 minuta) i Pljevlja (0:13:48 minuta). Sa druge strane, najkraće vrijeme odziva pokazale su opštine Podgorica (0:04:44 minuta), Herceg Novi (0:08:27 minuta) i Budva (0:08:53 minuta).

Najveći broj hitnih medicinskih službi – ekipa ima u Podgorici (28).

Broj hitnih medicinskih službi – ekipa na 10.000 stanovnika po opštinama je po jedna (1).

1.4.9 Indikatori u pogledu kvaliteta voznog parka

Posmatrajući podatke o voznom parku Crne Gore, identifikovana je prosječna starost vozila u Crnoj Gori 17,30 godina. Što se tiče prosječne starosti voznog parka putničkih vozila ona je nešto veća i iznosi 17,60 godina. Procenat putničkih vozila mlađih od 6 godina je 6,40%, dok procenat putničkih vozila starijih od 10 godina iznosi 86,10%.

Najveća prosječna starost voznog parka je evidentirana u opštinama Šavnik (20,46), Andrijevica (20,14), Plužine (19,85) i Petnjica (20,01), dok je u opštinama Budva (13,03), Tivat (13,27), Kotor (13,64) i Podgorica (13,90) evidentirana najmanja prosječna starost vozila.

Procenat mopeda i motocikala u odnosu na sva registrovana vozila iznosi 2,00%, dok je veći procenat zabilježen u primorskim opštinama Kotor (8,34%), Ulcinj (7,77%), Budva (6,96%),

Herceg Novi (6,71%) i Tivat (4,58%). U Andrijevići, Gusinju i Šavniku nema podataka o upotrebi motocikala i mopeda, dok su u svim ostalim opštinama zabilježeni u procentu manjem od 3,24%.

2. SAOBRAĆAJNE NEZGODE I NJIHOVE POSLEDICE

2.1 Podjela saobraćajnih nezgoda u odnosu na posledice

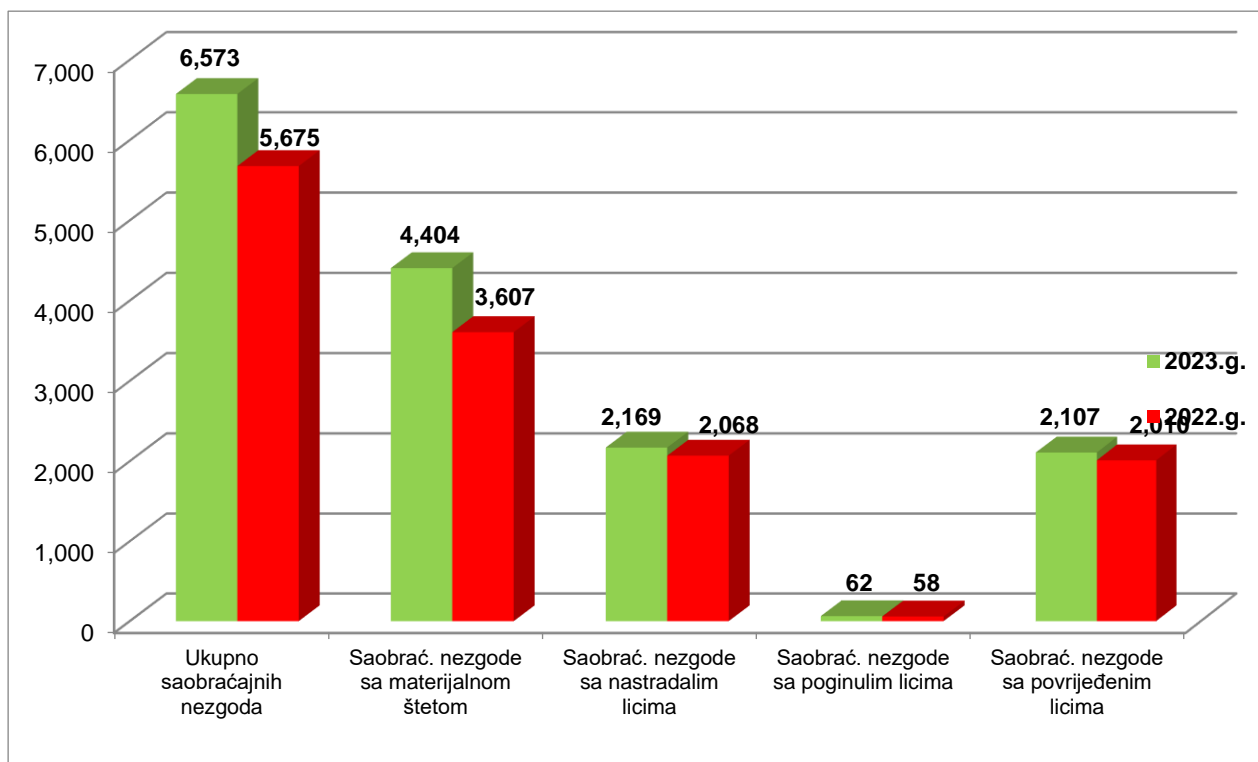
U toku 2023.godine, na putevima u Crnoj Gori registrovano je ukupno 6.573 saobraćajnih nezgoda, što u odnosu na 2022.godinu (5.675) predstavlja povećanje za 898 saobraćajnih nezgoda, ili za 15,8%.

	2023.g.	2022.g.	%
Ukupno saobraćajnih nezgoda	6573	5675	15,8 %
Saobraćajne nezgode samo sa materijalnom štetom	4404	3607	22,1 %
Saobraćajne nezgode sa poginulim licima	62	58	6,9 %
Saobraćajne nezgode sa povrijeđenim licima	2107	2010	4,8 %

Saobraćajnih nezgoda samo sa materijalnom štetom bilo je 4.404 što u odnosu na 2022.godinu (3.607) predstavlja povećanje za 897, ili za 22,1%.

Saobraćajnih nezgoda sa poginulim licima bilo je 62, što je u odnosu na 2022.godinu (58) više za 4 saobraćajne nezgode, ili za 6,9%.

Saobraćajnih nezgoda sa povrijeđenim licima bilo je 2.107. U poređenju sa 2022.godinom (2.010) to je povećanje za 97 nezgoda, ili 4,8%.

Grafikon 1 – Saobraćajne nezgode i njihove posledice

2.2 Saobraćajne nezgode sa poginulim licima

U 2023.godini, u saobraćajnim nezgodama na putevima u Crnoj Gori, poginulo je 78 lica, što u odnosu na 2022.godinu (73) predstavlja povećanje za 5 poginulih lica, odnosno za 6,8%.

	2023.g.	2022.g.	%
Poginulo lica - ukupno	78	73	6,8 %
Poginulo vozača	35	34	2,9 %

Poginulo saputnika	21	19	10,5 %
Poginulo biciklista	1	1	0,0 %
Poginulo motociklista	4	6	-33,3 %
Poginulo pješaka	17	13	30,8 %

Od ukupnog broja poginulih lica, poginulo je 35 vozača, što je više za 1 ili 2,9% u odnosu na 2022.godinu (34).

Saputnika je poginulo 21, što je više za 2 ili 10,5% u odnosu na 2022.godinu (19).

Poginuo je jedan biciklista u 2023.godini, a jedan biciklista je poginuo i u 2022.godini.

Motociklista je poginulo 4, što je za 2 lica ili za 33,3% manje u odnosu na 2022.godinu (6).

Pješaka je poginulo 17, što je više za 4 ili 30,8% u odnosu na 2022.godinu (13).

Po regionalnim centrima bezbjednosti najviše lica je poginulo u regionalnim centrima „Centar,, i „Sjever,, po 22, zatim u regionalnom centru „Jug,, -18 i regionalnom centru „Zapad,, -16 lica.

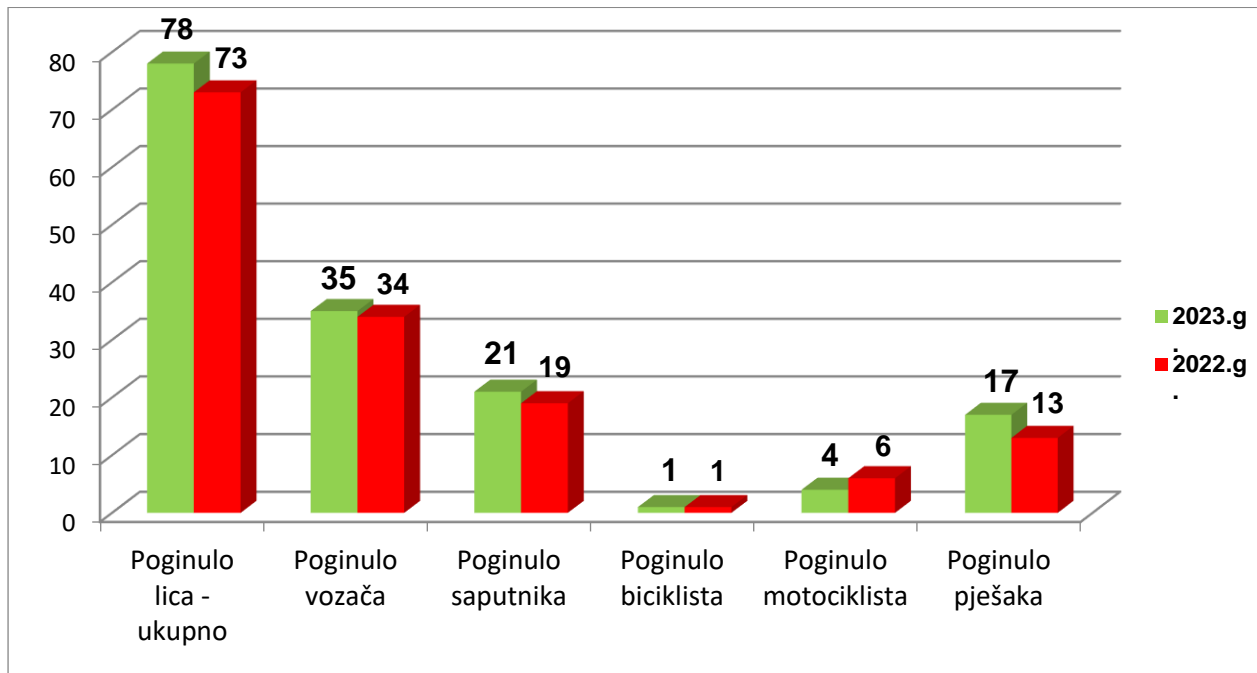
Po odjeljenjima bezbjednosti najviše lica je poginulo u Nikšiću - 14, u Podgorici - 9, Danilovgradu - 7, Cetinju i Bijelom Polju po 6, u Rožajama i Kotoru po 5, Beranama, Plavu i Baru po 4, Herceg Novom, Kolašinu i Ulcinju po 3, Budvi - 2, i Pljevljima, Žabljaku, i Tivtu po 1 lice.

Ponedjeljkom je stradalo 16 lica, utorkom 9, srijedom 8, četvrtkom 10, petkom 16, subotom 2 i nedjeljom 17 lica.

U odnosu na kategoriju puta, na magistralnim putevima stradalo je 54 (40), na regionalnim putevima 8 (9), na lokalnim putevima 3 (13), na ulicama 12 (11) lica i jedno lice na negategorisanom putu. Na autoputu nije bilo stradalih lica.

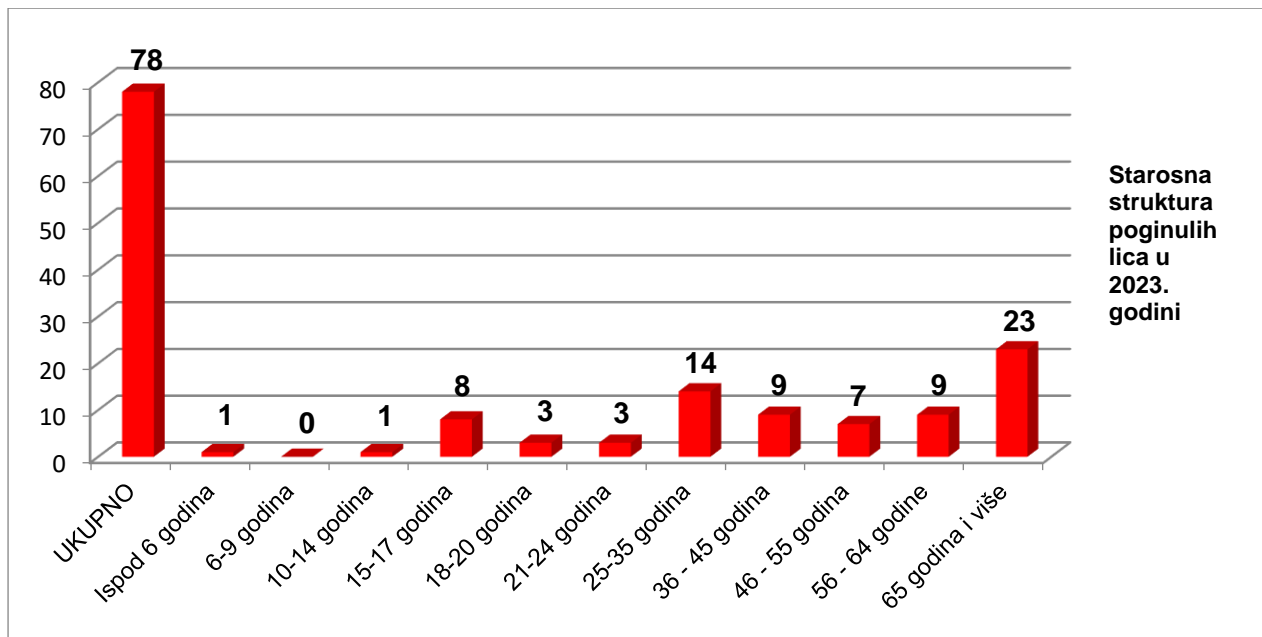
Na magistralnim putnim pravcima najviše lica i to 8 stradalo je na putnom pravcu Nikšić-Danilovgrad, Kotor-Herceg Novi 6 lica, Podgorica-Danilovgrad 5 lica, Rožaje-Bač 4 lica, Cetinje-Budva 3 lica, Podgorica-Bar 3 lica, Nikšić-Vilusi 3 lica, Berane-Rožaje 3 lica, Kolašin-Mojkovac 3 lica, Bijelo Polje-Berane 3 lica, Budva-Bar 3 lica, Bijelo Polje- Mojkovac 2 lica, Bar-Ulcinj 2 lica, Ulcinj-Vladimir 2 lica, Budva-Kotor 1 lice, Tivat-Budva 1 lice, Kotor -Vilusi 1 lice i Bijelo Polje-Dobrakovo 1 lice.

Muškaraca je stradalo 59 (58), a žena 19 (15). Građana Crne Gore je stradalo 66 (61), a stranaca 12 (12).

Grafikon 2 – Poginula lica u saobraćajnim nezgodama

Od ukupnog broja poginulih lica (78), najviše je poginulo lica starosne dobi od 65 godina i više (23). Nakon toga, najviše je poginulih starosne dobi od 25 do 35 godine (14), od 36 do 45 godina (9), od 56 do 64 godina (9), od 46 do 55 godina (7), od 18 do 20 godina (3), od 21 do 24 godine (3). Ispod 18 godina starosti ukupno je stradalo 10 djece i to od 15 do 17 godina (8) i po jedno starosne dobi ispod 6 godina i od 10 do 14 godina.

Grafikon 3 – Starosna struktura poginulih lica

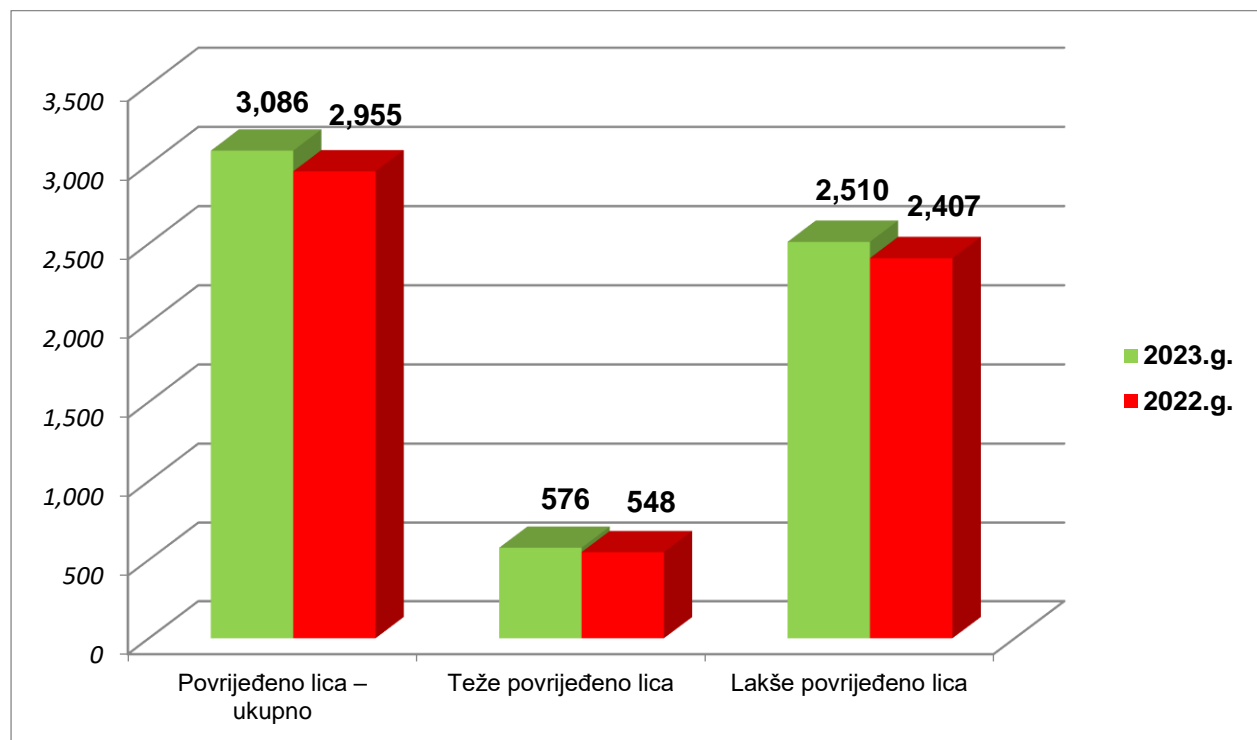
2.3 Saobraćajne nezgode sa povrijeđenim licima

U toku 2023.godine, u saobraćajnim nezgodama povrijeđeno je ukupno 3.086 lica, što je za 131 lice ili za 4,4% više nego u 2022.godini (2.955).

	2023.g.	2022.g.	%
Povrijeđeno lica – ukupno	3.086	2.955	4,4 %
Teže povrijeđeno lica	576	548	5,1 %
Lakše povrijeđeno lica	2.510	2.407	4,3 %

Teže je povrijeđeno 576 lica, za 28 lica ili za 5,1% više u odnosu na 2022.godinu (548).

Lakše je povrijeđeno 2.510 lica, što je za 103 lica ili za 4,3% više u odnosu na 2022.godinu (2.407).

Grafikon 4–Povrijeđena lica u saobraćajnim nezgodama

Podjela saobraćajnih nezgoda u odnosu na kategorije puta:

Po podacima o saobraćajnim nezgodama prema kategoriji puta, u 2023. godini, najviše nezgoda se dogodilo na ulicama i to 55,21%, dok se na magistralnim putevima dogodilo 27,63 %, na lokalnim putevima 7,13%, regionalnim 4,02%, na nekategorisanim putevima 2,60%, a na autoputu 0,71%.

Od ukupnog broja saobraćajnih nezgoda, prema kategoriji puta i poslasticama saobraćajnih nezgoda:

- **na auto-putu** kojim je u 2023. godini prošlo 2.290.000 vozila dogodilo se 47 (21) saobraćajnih nezgoda, u kojima kao i prethodne godine nije bilo poginulih lica, dok je povrijeđeno 19 (7), od kojih teže 3 (2) lica, a 16 (5) lica je zadobilo lake tjelesne povrede.

- **na magistralnim putevima** dogodilo se 1.866 (1.638) saobraćajnih nezgoda, u kojima su život izgubila 54 (40) lica, dok je povrijeđeno 1075 (1043), od kojih teže 260 (244) lica, a 815 (799) lica je zadobilo lake tjelesne povrede.

- **na regionalnim putevima** dogodile su se 272 (216) saobraćajne nezgode, u kojima je život izgubilo 8 (9) lica a povrijeđeno je 160 (160), od kojih teže 37 (50) lica, a 123 (110) je zadobilo lake tjelesne povrede.

- **na lokalnim putevima** dogodile su se 482 (413) saobraćajne nezgode, u kojima su život izgubila 3 (13) lica i povrijeđeno 255 (252) lica, od kojih teže 47 (51) lica, dok je 208 (201) lica zadobilo lake tjelesne povrede.

- **na ulicama** dogodilo se 3.729 (3.280) saobraćajnih nezgoda, u kojima je život izgubilo 12 (11) lica, a povrijeđeno je 1.555 (1.472) učesnika u saobraćaju, od kojih teže 222 (193) i 1.333 (1.279) lakše.

- **na nekategorisanim putevima** dogodilo se 176 (107) nezgoda, u kojima je život izgubilo 1 (0) lice, dok su povrijeđena 22 (21) lica, od kojih teže 7 (8) i lakše 15 (13).

3. AKTIVNOSTI SLUŽBENIKA SAOBRAĆAJNE POLICIJE

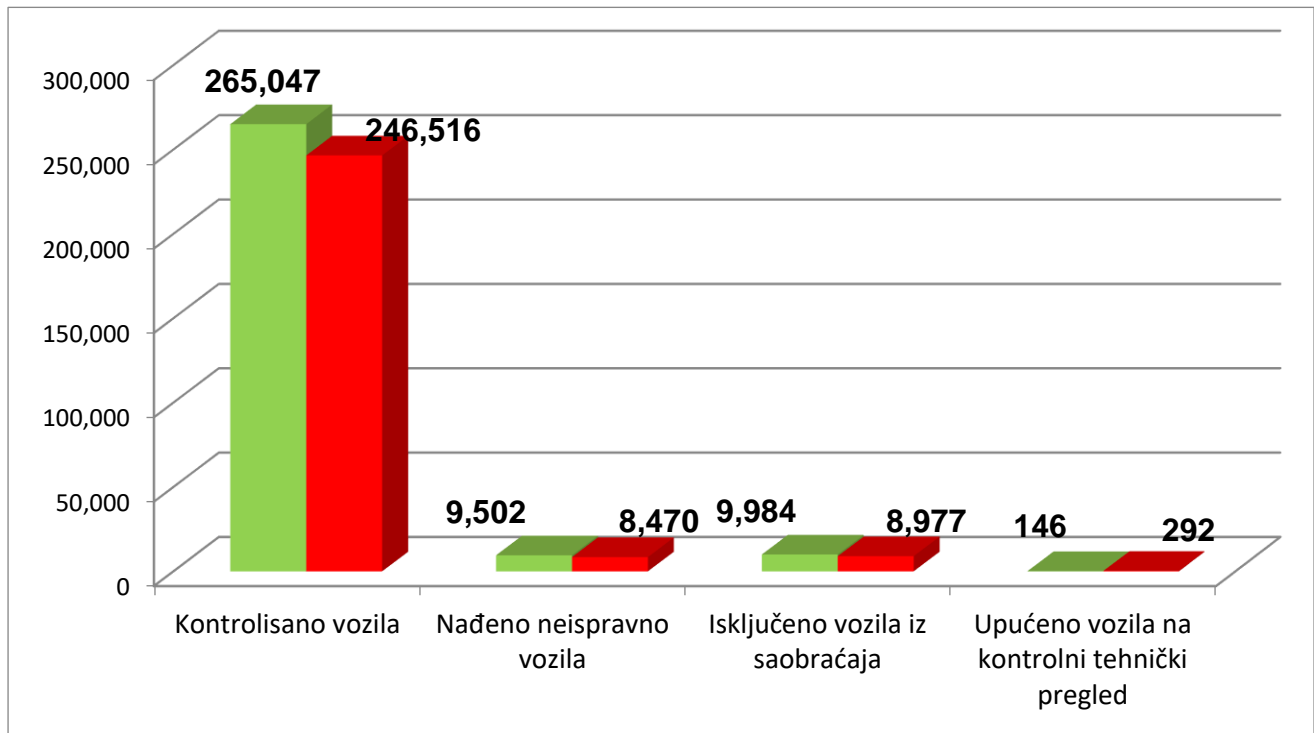
3.1 Statistički pokazatelji

U cilju stvaranja uslova za veću bezbjednost svih učesnika u saobraćaju, službenici saobraćajne policije odjeljenja bezbjednosti, kao i Mobilne jedinice za bezbjednost drumskog saobraćaja su prilikom obavljanja poslova nadzora i kontrole bezbjednosti u drumskom saobraćaju tokom 2023.godine kontrolisali ukupno 265.047 (246.516) vozila.

	2023.g.	2022.g.	odnos u %
Kontrolisano vozila	265.047	246.516	7,5 %
Nađeno neispravno vozila	9.502	8.470	12,2 %
Isključeno vozila iz saobraćaja	9.984	8.977	11,2 %
Upućeno vozila na kontrolni tehnički pregled	146	292	-50,0%

Tom prilikom, kontrolisano je i evidentirano 9.502 (8.470) neispravnih vozila, a 9.984 (8.977) vozila je isključeno iz saobraćaja, dok je na kontrolni tehnički pregled upućeno 146 (292) vozila.

Službenici saobraćajne policije su prilikom redovne kontrole saobraćaja našli za 12,2% više neispravnih vozila i tom prilikom isključili iz saobraćaja 11,2% više vozila u odnosu na 2022.godinu.

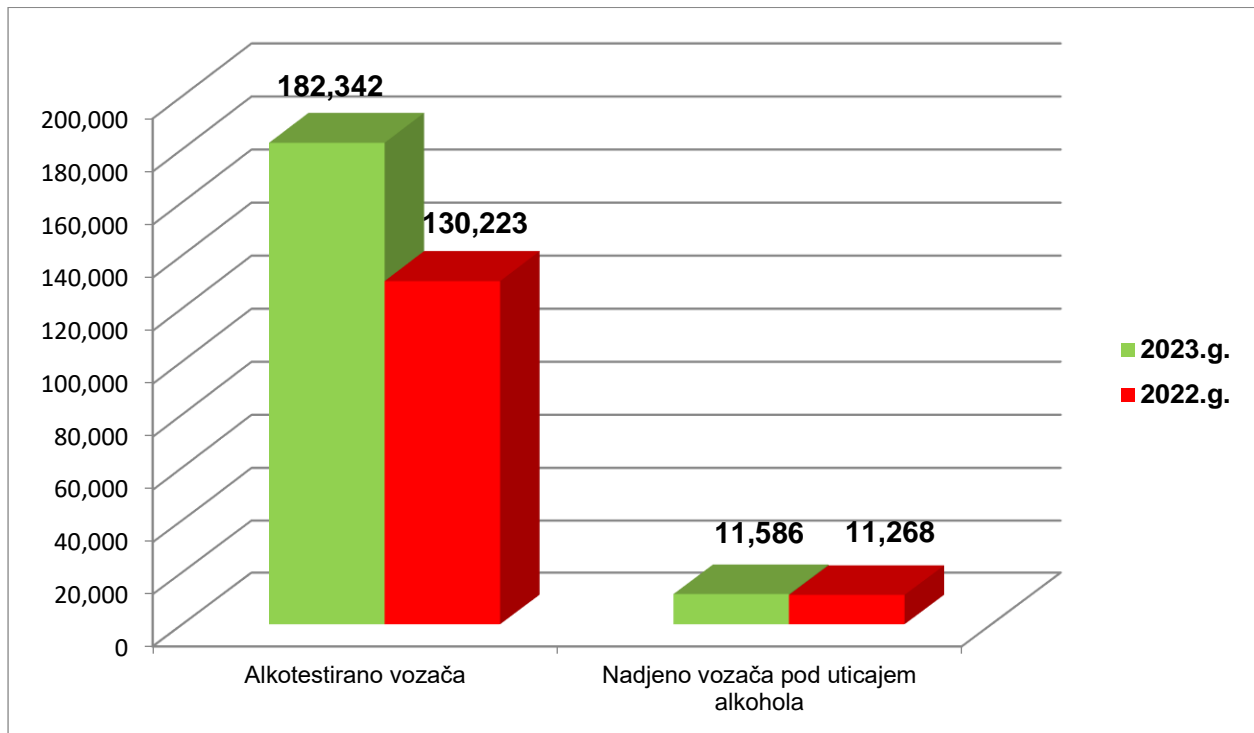
Grafikon 5–Broj kontrolisanih vozila, nađenih neispravno, isključenih iz saobraćaja i upućenih na k.t.p.

U 2023.godini alkotestirano je 182.342 (130.223) vozača ili 40,0% više u odnosu na 2022.godinu.

	2023.g.	2022.g.	odnos u %
Alkotestirano vozača	182.342	130.223	40,0 %
Nađeno vozača pod uticajem alkohola	11.586	11.268	2,8 %
Odbilo alkotestiranje	265	282	-6,0 %
Naloženo uzimanje krvi i urina	1.029	1.467	-29,9 %

Pod uticajem alkohola nađeno je 11.586 (11.268), dok je alkotestiranje odbilo 265 (282) vozača.

Naloženo je uzimanje krvi i urina za 1.029 (1.467) vozača.

Grafikon 6–Broj alkotestiranih vozača i nađenih da upravlja vozilom pod dejstvom alkohola

Iz navedenog se može vidjeti da su službenici saobraćajne policije, kroz svakodnevne aktivnosti, registrovali porast vozača koji upravljaju vozilom pod dejstvom alkohola i to za 2,8% što predstavlja zabrinjavajući podatak za društvo u cjelini.

Službenici saobraćajne policije su izdali 126.531 (91.906) naloga za plaćanje novčanih kazni i podnijeli 17.988 (32.934) prekršajnih prijava, 22.265 (36.681) zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 618 (503) krivičnih prijava.

Privremeno su oduzeli: 6 (11) saobraćajnih dozvola, 2.766(2.406) registarskih tablica i 92 (81) vozila.

	2023.g.	2022.g.	odnos u %
Izdato naloga za plaćanje novčanih kazni	126.531	91.906	37,7 %
Podnijeto prekršajnih prijava	17.988	32.924	-45,4 %
Podnijeto zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	22.265	36.681	-39,3 %
Podnijeto krivičnih prijava	618	503	22,9 %
Upućeno predmeta na ocjenu tužilaštvu	1.035	1.231	-15,9 %

Privremeno oduzeto saobraćajnih dozvola	6	11	-45,5 %
Privremeno oduzeto registarskih tablica	2.766	2.406	15,0 %
Privremeno oduzeto vozila	92	81	13,6 %

4. REALIZOVANJE PREVENTIVNIH AKTIVNOSTI

Službenici Odsjeka za bezbjednost drumskog saobraćaja, vršili su stalno praćenje i analizu parametara u oblasti bezbjednosti saobraćaja u Crnoj Gori i u skladu sa procjenama i trenutnim stanjem, planirali preduzimanje preventivnih i represivnih aktivnosti, kako u odnosu na počinioce najtežih saobraćajnih prekršaja, tako i u pogledu ugroženih i ranjivih kategorija, koje su u prethodnom periodu najčešće bile žrtve saobraćajnih nezgoda.

Shodno planiranoj dinamici, Odsjek je u okviru preventivnih aktivnosti, u izvještajnom periodu realizovao :

4.1 Operativne akcije

Odsjek je organizovao i u saradnji sa organizacionim jedinicama policije, koje se bave bezbjednošću saobraćaja, kao vid «pojačane kontrole saobraćaja», realizovao 34 nacionalne akcije pojačane kontrole saobraćaja, i to:

- „Alkohol“;
- „Brzina“;
- „Folija“;
- „Mobilni telefon“;
- „Motocikl“;
- „Pojas“;
- „Zima“;
- „Autobus“;
- „Registracija“;
- „Tehnička ispravnost“;

- „Pješak“;

- „Ogrijev“;

Navedene akcije su izvođene planski i to u više navrata u toku godine, a u skladu sa bezbjedonosnim procjenama i preventivnim aktivnostima koje su preduzimate na nivou odsjeka.

Izveden je i značajan broj akcija lokalnog karaktera, koje su preduzimate na nivou stanica policije i odjeljenja bezbjednosti, koje su takođe značajno uticale na stanje bezbjednosti saobraćaja na nivou lokalnih zajednica.

4.2 Medijske aktivnosti

Posredstvom sredstava javnog informisanja, kroz niz medijskih aktivnosti, gostovanja u radio i TV emisijama, tekstovima u štampanim medijima i aktivnostima na društvenim mrežama, pripadnici saobraćajne policije kontinuirano su obavještavali javnost i sve učesnike u saobraćaju o uzrocima i posledicama saobraćajnih nezgoda, kao i o preventivnim mjerama koje je saobraćajna policija preduzimala u skladu sa svojim nadležnostima.

Učesnicima u saobraćaju su posredstvom medija, u više navrata, upućivani apeli i pozivi da poštuju i sprovode saobraćajne propise i da na taj način lično doprinesu kako svojoj, tako i bezbjednosti drugih učesnika u saobraćaju.

Službenici Odsjeka za bezbjednost drumskog saobraćaja su realizovali ukupno 87 medijskih aktivnosti od čega:

- učešća u tv ili radio emisijama (gostovanja uživo i reportaže)..... 16
- dostavljeni prilozi štampanim medijima..... 4
- dostavljeni prilozi portalima16
- data saopštenja za javnost.....51

Navedenim aktivnostima službenici Odsjeka su, između ostalog, ukazivali vozačima i ostalim učesnicima u saobraćaju, na obaveze poštovanja zakona i potrebu bezbjednog i sigurnog učestvovanja u saobraćaju.

4.3 Preventivne kampanje

U cilju podizanja nivoa svijesti i saobraćajne kulture učesnika u saobraćaju, u saradnji sa partnerima sa nivoa lokalne zajednice realizovane su dvije kampanje i to „Zdravo da vozite“ i „Kad pijem ne vozim,,. Kampanja „Zdravo da vozite“ realizovana je u saradnji sa Biroom osiguravača Crne Gore, a kampanja „ Kad pijem ne vozim,, u saradnji sa pivarom „Trebjesa,, - Nikšić.

Tokom realizacije pomenutih aktivnosti štampan je i distribuiran edukativni materijal u vidu flajera koji su dijeljeni učesnicima u saobraćaju.

5. KONTROLA RADA STANICA ZA TEHNIČKI PREGLED VOZILA

5.1 Izdavanje odobrenja za rad stanica za tehnički pregled vozila

Na osnovu člana 254 Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, Uprava policije, kao nadležni organ, odnosno Odsjek za bezbjednost drumskog saobraćaja, izdaje odobrenja pravnim licima, za obavljanje poslova tehničkog pregleda vozila, kada utvrdi da stanica ispunjava zakonom propisane uslove.

Trenutno u Crnoj Gori radi 120 stanica za tehnički pregled vozila, kojima je u skladu sa zakonom, od strane Uprave policije izdato odobrenje za obavljanje tehničkog pregleda vozila.

U 2023.godini izdato je 28 rješenja za rad stanica za tehnički pregled vozila, po kom osnovu je, shodno Zakonu o administrativnim taksama, u Budžet Crne Gore uplaćeno 23.800 eura. Doneseno je i 12 rješenja o prestanku važenja odobrenja na osnovu sprovedenog upravnog postupka (nakon izvršenog inspekcijuskog nadzora).

5.2 Izdavanje Licenci za kontrolora za obavljanje poslova tehničkog pregleda vozila (u daljem tekstu, kontrolora)

Na osnovu člana 261 Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, Uprava policije kao nadležni organ izdaje licence za kontrolora, za obavljanje poslova tehničkog pregleda vozila, kad utvrdi da fizičko lice ispunjava zakonom propisane uslove.

Po tom osnovu, u 2023.godini izdato je 276 licenci za rad kontrolora na liniji tehničkog pregleda vozila.

5.3 Inspekcijski nadzor nad radom stanica za tehnički pregled vozila

Na osnovu člana 314 stav 2 Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima Uprava policije vrši inspekcijski nadzor nad radom stanica za tehnički pregled vozila.

Važno je napomenuti, da se inspekcijski nadzor isključivo odnosi na kontrolu ispravnosti, pravilnosti i zakonitosti sprovođenja postupka kontrole i tehničkog pregleda vozila (ne i finansijskog ili poreskog poslovanja, što je predmet kontrole drugih državnih organa), u skladu sa Pravilnikom o tehničkom pregledu vozila.

Shodno tome, u 2023.godini ukupno je izvršeno 43 inspekcijska nadzora nad radom stanica za tehnički pregled vozila. U 40 slučajeva, zbog utvrđenih nepravilnosti u radu, izdati su prekršajni nalozi, a u 3 slučaja je obustavljen inspekcijski nadzor jer prilikom kontrole nijesu utvrđene nepravilnosti u radu. U 17 slučajeva naloženo je zatvaranje stanice do otklanjanja nepravilnosti.

5.4 Izrečene sankcije

Zbog uočenih propusta u radu stanica za tehnički pregled vozila, tokom vršenja inspekcijskog nadzora, zakonom je propisano da se kazne mogu izreći pravnim, odgovornim licima i fizičkim licima- kontrolorima.

Tako su u 2023.godini, službenici Odsjeka za bezbjednost drumskog saobraćaja prilikom vršenja inspekcijskih nadzora nad radom stanica za tehnički pregled vozila zbog uočenih propusta u radu, izdali 176 prekršajnih naloga pravnim, odgovornim i fizičkim licima- kontrolorima u ukupnom iznosu od 140.300 eura.

- Sankcije izrečene pravnim licima

Zbog utvrđenih nepravilnosti u radu u 17 slučajeva donešeno je rješenje o zatvaranju stanice do otklanjanja neispravnosti, do 60 dana.

Uočene nepravilnosti u radu zbog kojih su donešena rješenja o zatvaranju stanica za tehnički pregled vozila, najčešće se odnose na teže prekršaje, kao što su :

- obavljanje tehničkih pregleda vozila na nepropisan način i suprotno pravilima struke,
- ovjera tehničke ispravnosti vozila, koja nijesu bila tehnički ispravna,
- nevođenje ili neuredno vođenje evidencija o tehničkom pregledu vozila i sl.

Zbog utvrđenih nepravilnosti u radu prilikom obavljanja poslova tehničkog pregleda vozila, pravnim licima je izdato 40 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 95.000 eura.

- Sankcije izrečene odgovornim licima

Odgovornim licima u pravnim licima, izdato je 40 prekršajnih naloga u iznosu od 16.950 eura. Novčane kazne su izrečene odgovornim licima zbog propuštanja dužnog nadzora nad radom stanica za tehnički pregled vozila.

- Sankcije izrečene fizičkim licima- kontrolorima

U izvještajnoj godini, zbog uočenih propusta u radu, kontrolorima je izdato 96 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 28.350 eura.

Najčešći prekršaji zbog kojih su izdati prekršajni nalozi su:

- obavljanje tehničkih pregleda vozila na način suprotan propisanim pravilima struke i
- ovjera tehničke ispravnosti vozila koja nijesu bila tehnički ispravna.

6. OSTALE AKTIVNOSTI

6.1 Obuka i osposobljavanje

- Obuka u rukovanju i korišćenju jednokratnih droga testova „Drug Chek 3000 STK 6“:

Obuka je realizovana sa dijelom starješina i policajaca saobraćajne policije po Regionalnim centrima bezbjednosti.

Obuci je prisustvovalo 45 policijskih službenika.

- Obuka starješina u vršenju uviđaja saobraćajnih nezgoda:

Obuka je realizovana na Policijskoj akademiji u Danilovgradu, u periodu od 30.10 do 03.11.2023.godine.

Obuku je pohađalo 25 starješina Saobraćajne policije.

- Obuka starješina i policajaca za kontrolu tahografa:

Obuka je organizovana u saradnji sa Ministarstvom saobraćaja, i to u Podgorici dana 07 i 09.11.2023.godine.

Obuci je prisustvovalo 25 policijskih službenika.

- Obuka policajaca za vršenje uviđaja saobraćajnih nezgoda:

Obuka je realizovana na Policijskoj akademiji u Danilovgradu, i to u četiri nastavne grupe od po 16 polaznika (ukupno 64 polaznika).Obuka jedne nastavne grupe je trajala 5 radnih dana.

- Obuka za korišćenje i rukovanje ručnim radarom „TRU CAM II “:

Obuka je realizovana od strane ovlašćenih servisera,u Podgorici dana 08.12.2023.godine. Obuci je prisustvovalo 16 policijskih službenika.

6.2 Vanredni transport

Veoma značajna aktivnost koju saobraćajna policija realizuje, a zahtijeva dodatno vanredno angažovanje, kako ljudskih, tako i materijalnih resursa, odnosi se na saobraćajnu pratnju i obezbjeđenje vanrednih transporta (vangabaritnih prevoza).

Tokom 2023.godine, Uprava policije je sa pravnim licima sklopila 119 ugovora za policijsku pratnju vanrednih transporta.

Na ime troškova angažovanja policijskih službenika i materijalno tehničkih sredstava policije, u skladu sa zakonom, naplaćeno je 92.337 eura u Budžet Crne Gore. Izdato je i 145 saglasnosti za obavljanje vanrednog transporta različitim privrednim subjektima.

6.3 Aktivnosti Odsjeka za sprovođenje prinudne naplate

Službenici Odsjeka su i u prethodnoj godini intenzivno radili na sprovođenju postupka prinudne naplate neplaćenih, konačnih i izvršnih prekršajnih naloga izdatih od strane službenika Uprave policije.

Prioritetne aktivnosti službenika su bile usmjerene na donošenju što većeg broja naredbi za prinudnu naplatu, kako ne bi dolazilo do zastarijevanja izvršenja novčanih sankcija izrečenih konačnim i izvršnim prekršajnim nalogima.

Naredbe za prinudnu naplatu uručuju službenici Uprave policije. Problem blagovremenog uručivanja donešenih naredbi je jako izražen jer Uprava policije ne raspolaže sa dovoljnim brojem službenika koji bi vršili ove poslove, kao ni potrebnim brojem službenih vozila.

U toku 2023.godine službenici Odsjeka za sprovođenje postupka prinudne naplate donijeli su ukupno 64.449 naredbi za prinudnu naplatu za 40.214 prekršajnih naloga i **ostvarili ukupni prihod od 1.682.195,15 eura.**

I pored navedenog, određeni broj prekršajnih naloga je ušao u postupak apsolutne zastare zbog:

- neblagovremenog uručivanja donijetih naredbi za prinudnu naplatu subjektima na koje se odnose;
- nedovoljnog broja sistematizovanih radnih mjesta u Odsjeku za sprovođenje postupka prinudne naplate;
- nepostojanja kaznenih odredbi prema subjektima na koje se naredbe odnose, a koji ne postupaju po naredbama Uprave policije niti dostavljaju opravdane razloge nepostupanja.

7. KADROVSKI I LOGISTIČKI PROBLEMI

Uprava policije, a u okviru nje posebno uniformisani dio policijskog sastava se i u toku 2023.godine suočavala sa nepovoljnom kadrovskom strukturom i nedostatkom policijskih službenika za obavljanje osnovnih operativnih policijskih dužnosti.

Problem sve većeg odliva kadra i nepovoljne kadrovske strukture postajao je sve izraženiji iz godine u godinu i već je postao limitirajući faktor u obavljanju svakodnevnih policijskih zadataka.

U odjeljenjima bezbjednosti, stanicama i jedinicama policije je sve više upražnjenih radnih mjesta, pogotovo za osnovne policijske dužnosti, a starosna struktura policije se konstantno pogoršava iz godine u godinu.

Odjeljenja bezbjednosti, stanice i jedinice policije se skoro isključivo popunjavaju sa svršenim polaznicima Policijske akademije u Danilovgradu. Broj novoprimljenih policajaca je na godišnjem nivou nedovoljan i značajno je manji od broja policajaca koji iz različitih razloga odlaze i napuštaju policijsku službu.

Problem nedostatka policije je već tradicionalno prisutan u primorskim opštinama, dok je u 2023.godini ovaj problem postao sve izraženiji i u ostalim opštinama u Crnoj Gori.

Nedostatak ljudstva je vrlo izražen u okviru saobraćajne policije, a posebno u:

- Stanici policije za bezbjednost drumskog saobraćaja OB Podgorica gdje su predviđena 124 službenička mjesta, popunjena su 73 mjesta, procenat popune je 59%, prosječna starost službenika je 40 godina. Do kraja 2025.godine pravo na penziju stiže 16 policijskih službenika.
- Jedinica saobraćajne policije OB Nikšić ima 49 službeničkih mjesta, trenutno su popunjena 34 službenička mjesta ili 69%, prosječna starost službenika je 45 godina. Do kraja 2025.godine pravo na penziju stiže 14 policijskih službenika.

- Stanica policije OB Herceg Novi po sistematizaciji ima 19 službeničkih mjesta, od kojih je trenutno popunjeno 13 mjesta ili 68%, prosječna starost službenika je 45 godina. Do kraja 2025.godine pravo na penziju stiže 7 policijskih službenika.
- Stanica policije OB Budva ima sistematizovano 21 službeničko mjesto, od kojih je trenutno popunjeno 9 ili 43%, dok je prosječna starost službenika 40 godina. Do kraja 2025.godine pravo na penziju stiže 1 policijski službenik.
- Stanica policije OB Bar ima sistematizovana 23 službenička mjesta, od kojih je trenutno popunjeno 20 ili 87%, dok je prosječna starost službenika 41 godina. Do kraja 2025.godine pravo na penziju stiže 8 policijskih službenika.
- Stanica policije OB Bijelo Polje ima sistematizovano 21 službeničko mjesto, od kojih je trenutno popunjeno 18 ili 85%, dok je prosječna starost službenika 47 godina. Do kraja 2025.godine pravo na penziju stiže 6 policijskih službenika.
- Stanica policije OB Berane ima sistematizovano 18 službeničkih mjesta, od kojih je trenutno popunjeno 8 ili 45%, dok je prosječna starost službenika 51 godina. Do kraja 2025.godine pravo na penziju stiže 6 policijskih službenika.
- Stanica policije OB Pljevlja ima sistematizovano 27 službeničkih mjesta, od kojih je trenutno popunjeno 15 ili 55%, dok je prosječna starost službenika 49 godina. Do kraja 2025.godine pravo na penziju stiže 8 policijskih službenika.

Zbog svakodnevnog odsustva dijela policajaca sa posla zbog korišćenja bolovanja, godišnjih odmora, slobodnih dana i sl. broj službenika koji se može radno angažovati na dnevnom nivou je za 10 do 15% manji u odnosu na procenat trenutne popune.

Prosječna starost saobraćajnih policajaca na nivou Crne Gore je oko 45 godina. Značajan dio saobraćajnih policajaca koji ispunjavaju uslove za odlazak u penziju je već podnio zahtjeve ili planira da ih podnese do početka ljetnje turističke sezone.

Ovakvo kadrovske stanje u izvještajnom periodu je prouzrokovalo hronični nedostatak i nepopunjenost pozoričnih rejona saobraćajne policije i značajno redukovanu patrolnu službu. Broj saobraćajnih patrola na putnim pravcima, odnosno magistralnim putevima je sve manji i on nije dovoljan za predviđeno i kvalitetno izvršavanje poslova i zadataka regulisanja i kontrole saobraćaja. Česta je pojava da se u nedostatku ljudstva, saobraćajne patrole istovremeno koriste za obavljanje poslova iz oblasti javnog reda i mira i bezbjednosti saobraćaja. Zbog potrebe obavljanja neodložnih i prioritarnih policijskih poslova u urbanim sredinama i naseljenim mjestima, saobraćajne patrole se često povlače sa putnih pravaca.

Jasno uočavajući logističke probleme i tehničko-tehnološko zaostajanje saobraćajne policije u Crnoj Gori, u odnosu na saobraćajnu policiju u državama regiona pa i šire, Odsjek za bezbjednost drumskog saobraćaja svake godine prilikom izrade predloga potrebnih budžetskih sredstava predlaže i traži opredjeljivanje finansijskih sredstava za nabavku neophodnih i savremenih materijalno-tehničkih sredstava koja bi značajno unaprijedila uslove za rad saobraćajne policije i tako direktno i pozitivno uticala na poboljšanje stanja bezbjednosti saobraćaja u Crnoj Gori. Međutim tražena sredstva se godinama ne opredjeljuju ili se opredjeljuje minimalan iznos, tako da je njihov uticaj na stanje opremljenosti bio nezadovoljavajući.

Primjera radi u predlogu za odobravanje budžetskih finansijskih sredstava za 2023.godinu po različitim stavkama traženo je 1.112.557 eura bez PDV-a, a po podacima finansijske službe MUP-a realizovano je 190.058 eura bez PDV-a ili 17% (63.024 eura u 2022.godini).

Iako mali procenat realizacije traženih budžetskih sredstava za 2023.godinu, on je ipak trostruko veći u odnosu na 2022.godinu i tom prilikom je nabavljen i dio materijalno-tehničkih sredstava koji nije nabavljan unazad više godina (24 kompleta za vršenje uviđaja saobraćajnih nezgoda, 800 testova za otkrivanje prisustva psihoaktivnih supstanci kod vozača i 6 ručnih laserskih radara najnovije generacije).

Pripadnici saobraćajne policije, osim što rezultatima svog rada prioritarno i direktno utiču na stanje bezbjednosti saobraćaja, indirektno ostvaruju veliki finansijski prihod za budžet Crne Gore. U toku 2023.godine kroz direktne ili indirektno aktivnosti saobraćajne policije u budžet je uplaćeno oko:

- aktivnosti u vezi sa radom stanica za tehnički pregled vozila 164.100 eura
- aktivnosti u vezi vanrednim transportima 92.337 eura
- naplaćeno naloga za novčano kažnjavanje po ZOBS-u..... 3.231.372 eura
- na osnovu naplaćenih prekršajnih prijava sudskim putem po ZOBS-u...oko 2.859.750 eura
- na osnovu naplaćenih prekršajnih prijava i naloga (kontrola tahografa)....oko 404.600 eura
- prinudnom naplatom nerealizovanih prekršajnih naloga1.682.195 eura
- UKUPNO.....8.434.354 eura

Logistički problemi, nedostatak novih, kao i zastarjelost i djelimična ispravnost postojećih materijalno-tehničkih sredstava su i u toku 2023.godine značajno limitirali rezultate i otežavali rad saobraćajne policije. Kao najkarakterističnije probleme ističemo:

- Od ukupno 6 vozila za kontrolu brzine kretanja vozila u pokretu (tzv. presretači) veći dio godine, težišno zbog neispravnosti ili problema sa postupkom kalibracije, van funkcije je stalno ili povremeno bilo 2 do 3 vozila;
- Od imajućih 53 alkometra marke „Drager,, ispravno je bilo 25, a neispravno 28 komada;
- Od imajućih 51 ručnog laserskog radara za mjerenje brzine sa video zapisom marke „Tru Cam,, ispravno je bilo 28, a neispravno 17 komada, dok je 6 koji su nabavljeni krajem 2023.godine u postupku kalibracije;
- Nedostatak ili raspolaganje sa nedovoljnim količinama pojedinih štampanih obrazaca neophodnih za rad saobraćajne policije kao što su nalozi za plaćanje novčanih kazni, zapisnici o vršenju uviđaja saobraćajnih nezgoda i sl.
- Nedovoljne količine i kvote goriva za potrebe vozila saobraćajne policije.

8. ZAKLJUČAK, SA OCJENOM STANJA

Analizirajući statističke podatke navedene u izvještaju, broj i posledice saobraćajnih nezgoda, kao i preduzete mjere i aktivnosti službenika saobraćajne policije na unapređenju i poboljšanju bezbjednosti drumskog saobraćaja, za 2023.godinu, zaključuje se da je dio problema koji su ranije negativno uticali na stanje bezbjednosti saobraćaja u Crnoj Gori i dalje prisutan i manje ili više izražen u svim aspektima koji determinišu stanje bezbjednosti saobraćaja u cjelini.

- Činjenice koje posebno zabrinjavaju su, da i pored svih aktivnosti saobraćajne policije, kako preventivnih (apeli, medijske kampanje, preventivno-edukativne akcije i sl.), tako i represivnih (izdavanje novčanih naloga, podnošenje prekršajnih prijava, lišenje slobode, isključenje iz saobraćaja) i dalje je broj vozača koji su se neodgovorno i nedisciplinovano ponašali u saobraćaju i tako ugrožavali svoju i bezbjednost drugih učesnika u saobraćaju vrlo visok. Povećan je i broj

vozača koji su konzumirali alkohol ili opojne psihoaktivne supstance, a nakon toga upravljali motornim vozilom. Zabrinjavajući je i podatak da je od ukupnog broja smrtno stradalih lica (78), njih 23 starosne dobi preko 65 godina.

- Autoput "Princeza Ksenija" od Podgorice do Mateševa značajno je unaprijedio stanje putne infrastrukture u Crnoj Gori i postavio savremene standarde za izgradnju ostalih dionica autoputa, Jadransko-Jonskog autoputa i brzih saobraćajnica koje se planira i očekuje u narednom periodu. Imajući u vidu da je u 2023.godini autoputem prošlo 2.290.000 vozila a da se desio mali broj saobraćajnih nezgoda, bez smrtnih posledica, autoput je u potpunosti opravdao očekivanja u bezbjedonosnom smislu;

- U cilju poboljšanja tehničke ispravnosti vozila koja učestvuju u saobraćaju, Odsjek za bezbjednost drumskog saobraćaja je nastavio sa kontrolom poštovanja normi i poboljšanju zakonitosti rada stanica za tehnički pregled vozila, prvenstveno kroz kontrolno-nadzornu funkciju, što je uticalo da se održi kvalitetno i dobro stanje u ovoj oblasti, a koje je uspostavljeno prethodnih godina. Osim uticaja saobraćajne policije na kvalitetan i profesionalan rad stanica za tehnički pregled vozila nije zanemariv ni finansijski efekat kao posledica preduzetih aktivnosti od strane službenika Odsjeka za bezbjednost drumskog saobraćaja. Po tom osnovu u budžet Crne Gore je u toku godine uplaćeno 164.100 eura;

- I pored značajnih rezultata Odsjeka za sprovođenje postupka prinudne naplate, u ostvarivanju prihoda po osnovu prinudne naplate neplaćenih prekršajnih naloga izdatih od strane policijskih službenika u 2023.godini ukupno je u Budžet Crne Gore uplaćeno 1.682.195,15 eura eura i dalje je prisutan problem značajnog iznosa nenaplaćenih finansijskih sredstava po tom osnovu;

- Nedostatak „stacionarnih radarskih sistema“ za nadzor saobraćaja u većim gradovima i kritičnim dionicama magistralnih i regionalnih puteva, gdje se i registruje najveći broj saobraćajnih nezgoda i prekršaja sa najtežim posledicama i dalje negativno utiče na stanje bezbjednosti saobraćaja, kako u pogledu potpunog i neselektivnog registrovanja počilaca saobraćajnih prekršaja, tako i u potrebi da policijski službenici i dalje budu fizički i neposredno prisutni na kritičnim saobraćajnicama i dionicama puta, što je u odnosu na trenutnu putnu mrežu i sve manje brojno stanje policijskih službenika saobraćajne policije, fizički neizvodljivo;

Pored povećanja ukupnog broja saobraćajnih nezgoda u odnosu na prošlu godinu za 15,8%, i broja ukupno povrijeđenih lica za 4,4%, na ukupnu ocjenu nezadovoljavajućeg

stanja bezbjednosti saobraćaja u 2023.godini utiče i porast broja poginulih lica u odnosu na prošlu godinu za 6,8%.

Do značajnog porasta broja poginulih u saobraćajnim nezgodama u 2023.godini u velikoj mjeri je doprinijelo 6 saobraćajnih nezgoda u kojima su poginula po 2 lica (ukupno 12) , 2 saobraćajne nezgode u kojima su poginula po 3 lica (ukupno 6) i 2 saobraćajne nezgode u kojima su poginula po 4 lica (ukupno 8).

U ovih 10 saobraćajnih nezgoda poginulo je ukupno 26 lica.

Po preliminarnim mišljenjima i zaključcima vještaka u vezi sa saobraćajnim nezgodama koje su se u 2023.godini desile sa smrtnim posledicama, uzrok je prvenstveno ljudski faktor a u okviru njega nepažnja vozača, neprilagođena brzina, prelazak na suprotnu kolovoznu traku, uticaj alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci, nekorišćenje sigurnosnog pojasa i korišćenje mobilnog telefona u toku vožnje.

Kao i u prošloj godini, službenici saobraćajne policije su i pored brojnih problema koji su otežavali njihov rad, kao što su nepovoljna starosna i kadrovska struktura, nedostatak i zastarjelost sredstava za rad sa kojima raspolažu, **ipak postigli zadovoljavajuće radne rezultate.**

Uzimajući u obzir sve objektivne, ali i subjektivne okolnosti, kao i statističke uporedne pokazatelje, nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje mjera i aktivnosti drugih nadležnih subjekata, javnih ustanova i državnih organa čije nadležnosti imaju direktan ili indirektan uticaj na ukupno stanje bezbjednosti saobraćaja, nizak nivo saobraćajne kulture kod većine učesnika u saobraćaju i nedovoljno razvijenu saobraćajnu infrastrukturu, cijenimo da je ukupno stanje bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori, u 2023.godini bilo **nezadovoljavajuće.**

9. PRIJEDLOG MJERA

U cilju unapređenja ukupne bezbjednosti drumskog saobraćaja u Crnoj Gori, a na osnovu praćenja i analize stanja, kao i ostvarenih rezultata, u narednom periodu potrebno je:

- U što kraćem vremenskom periodu završiti rad i aktivnosti na izradi Strategije bezbjednosti saobraćaja na putevima za period od 2024-2030, sa Akcionim planom 2024-2025 godina;

- Formirati neko krovno tijelo (koordinaciono tijelo, agencija za bezbjednost saobraćaja i sl.) na nivou države Crne Gore sa zadatkom da u cilju poboljšanja bezbjednosti saobraćaja koordinira aktivnosti svih nadležnih organa i zainteresovanih subjekata koji mogu doprinijeti poboljšanju postojećeg stanja, kao i da prati implementaciju usvojenih i usaglašenih strateških dokumenata, planova i programa;

- U narednom periodu pristupiti izmjenama postojećeg ili donošenju novog Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, sa odgovarajućim podzakonskim aktima u cilju stvaranja normativnih pretpostavki za dalje unapređenje stanja u oblasti bezbjednosti saobraćaja;

- Planirati i obezbijediti potrebna budžetska sredstva za nabavku materijalno-tehničkih sredstava, opreme i uniforme, neophodnih za rad saobraćajne policije a u skladu sa savremenim trendovima, zahtjevima i standardima;

- Imajući u vidu da saobraćajna policija, preduzimajući aktivnosti i radnje iz svoje nadležnosti ostvaruje značajna finansijska sredstva (od naplate novčanih kazni, kontrole rada stanica za tehnički pregled vozila, saobraćajnih obezbjeđenja vanrednih transporta, prinudne naplate neplaćenih prekršajnih naloga i sl.) koja se uplaćuju u Budžet Crne Gore, predlažemo da Ministarstvo finansija i Ministarstvo unutrašnjih poslova pronađu zakonsku mogućnost da se dio prihodovanih sredstava po ovom osnovu, direktno preusmjeri za opremanje i poboljšanje uslova rada saobraćajne policije;

- Na nivou Ministarstva unutrašnjih poslova, a po ugledu na Republiku Hrvatsku, članicu EU, razmotriti načine dodatnog, vanbudžetskog finansiranja dijela subjekata koji trebaju i moraju doprinositi u oblasti poboljšanja bezbjednosti saobraćaja kroz saobraćajnu prevenciju i obezbjeđivanje dodatnih finansijskih sredstava na primjer od tehničkih pregleda i registracija vozila, od osiguravajućih društava, od donacija fizičkih i pravnih lica, sredstava iz fondova EU i sl. Tako obezbjeđena dodatna finansijska sredstva bi se koristila za nabavku opreme i tehničkih sredstava za policiju, edukativne programe za đake i omladinu, promotivne kampanje, projekte nevladinih organizacija, projekte lokalnih samouprava, edukaciju i podizanje svijesti kod pojedinih kategorija učesnika u saobraćaju i sl.;

- Kroz izmjene Zakona omogućiti školovanje zainteresovanih kandidata iz građanstva za poslove policajca za nivo obrazovanja IV, po skraćenom planu i programu u odnosu na vrijeme trajanja školovanja na Policijskoj akademiji koja bi nastavila da školuje polaznike za V nivo obrazovanja;

- U saradnji Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije preduzeti mjere na hitnom otklanjanju kadrovskih i logističkih problema koji negativno utiču na iznos sredstava koji se prinudno naplaćuje i na apsolutnu zastaru dijela nenaplaćenih prekršajnih naloga, a prethodno izdatih od strane službenika Uprave policije, zbog čega se u značajnoj mjeri devalvira i praktično poništava značajan dio radnih rezultata saobraćajne policije;

- U saradnji sa Policijskom akademijom i Mašinskim fakultetom, planirati organizovanje specijalističkih obuka starješina i pripadnika saobraćajne policije, u cilju unapređenja profesionalnih kapaciteta saobraćajne policije;

- Intenzivirati saradnju svih organizacionih cjelina Uprave policije sa drugim državnim organima, lokalnim samoupravama, javnim ustanovama, inspekcijским službama, građanima, nevladinim organizacijama, medijima i sl. u cilju realizacije zajedničkih aktivnosti, kao vida podrške naporima Uprave policije, na unapređenju i poboljšanju stanja u oblasti bezbjednosti drumskog saobraćaja;

- Intenzivirati aktivnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, shodno zaključcima Vlade Crne Gore iz prethodnih godina, na realizaciji i obezbjeđivanju finansijskih, tehničkih i drugih preduslova za implementaciju projekta „Stacionarnih radarskih sistema“, za nadzor saobraćaja u većim gradovima i na pojedinim dionicama magistralnih puteva (uključujući i auto-put), kako bi ovaj sistem doprinio efikasnijem sprovođenju preventivnih i represivnih mjera prema učesnicima u saobraćaju, pa samim tim i smanjenju broja saobraćajnih nezgoda sa najtežim posledicama;

- Da Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija nastavi sa unapređenjem stanja u auto-školama i donese nedostajuće pravilnike koji bliže uređuju način polaganja vozačkog ispita i licenciranje ovlašćenih ispitivača u ispitnim komisijama;

- Kroz pojačan inspekcijski nadzor, od strane nadležnih državnih organa i inspekcija vršiti stalnu kontrolu i uvid u kvalitet i zakonitost u radu kako u auto-školama, tako i u zdravstvenim ustanovama koje se bave zdravstvenim pregledima kandidata za vozače i izdavanje ljekarskih uvjerenja.

Na osnovu Izvještaja o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima iz prethodnih godina, Vlada Crne Gore je donosila Zaključke u cilju preduzimanja mjera za poboljšanje stanja u oblasti bezbjednosti drumskog saobraćaja. Zaključci su dostavljani nadležnim ministarstvima i državnim organima, ali isti u većini slučajeva nijesu realizovani, djelimično ili u potpunosti, iako su se pojedini ponavljali iz godine u godinu.

Ministarstvo unutrašnjih poslova kao i Uprava policije očekuju da će se u rješavanje brojnih problema prisutnih u oblasti bezbjednosti saobraćaja, u narednom periodu, ozbiljnije i intenzivnije uključiti i ostali nadležni državni organi, pravosuđe, lokalne samouprave, javne ustanove, nevladine organizacije, mediji i svi ostali zainteresovani subjekti.

Samo zajedničkim, organizovanim i aktivnim pristupom svih subjekata šire društvene zajednice možemo bitnije uticati na poboljšanje postojećeg stanja u oblasti bezbjednosti saobraćaja, povećanju i razvoju pojedinačne i kolektivne svijesti i unapređenju saobraćajne kulture na nivou Crne Gore.